

ZPRÁVODAJ

SPOLEČNOST SBĚRATELŮ KNIHTISKOVÝCH VYDÁVŮ ČS. ZNÁMEK

ČÍSLO: 61

ROČNÍK: 2005

OBSAH:

- Informace vedení společnosti	str. 2
- Opravte si v Monografii	str. 2 – 3
- Hradčany 20h „e“ – další retuše	str. 4 – 5
- Hradčany 25h fial. – ještě k rámečkovým typům!	str. 6
- OR 50h čer. – neznámá ZP	str. 6
- OR 50h čer. – ZP 70	str. 7
- OR 50h zel. – korespondenční listky	str. 7
- OR – makulaturní tisky TB	str. 8 – 9
- OR 50h zel. – R ZP 68 na nezjištěné TD	str. 9
- OR – chybějící perforační otvory	str. 10
- OR 100h – Retuše ZP 40	str. 11 – 12
- OR 150h dopisnice – doplnění poznatků	str. 13 – 14
- NV 1 – Sokol 2h	str. 15 – 24

Zpravodaj společnosti sběratelů československých knihtiskových známek je neprodejnou tiskovinou, vydávanou pouze pro vnitřní potřebu členů společnosti. Je vydáván nepravidelně, nejméně 2x do roka. Za redakční úpravy odpovídají a na přípravě se podíleli členové společnosti. Rukopisy, články, připomínky, nové poznatky či jinou korespondenci pošlete na adresu: Jindřich LÁTAL

Mařatkova 916, 142 00 PRAHA 4, tel. č.: 241 717 976

! POZOR NEPŘEHLÉDNĚ !

POZVÁNKA

Pozvánka na schůzku sběratelů čs. knižtiskových známek, která se bude konat v sobotu dne: 12. Března 2005 od 9.30 hod. již tradičně v zasedací místnosti Agropolu a.s., Praha 1 – Opletalova 4 v prvním poschodí.

K dispozici Vám budou jednotlivý předsedové studijních skupin (emisi) a znalci pro knižtiskové známky SČF.

Vedení společnosti

Opravte si datum v Monografii

Zhruba před rokem jsem koupil do své sbírky, s cílem obohatit svůj výstavní exponát, ojedinělou celistvist, jejíž obrázek připojuji. Jedná se o spěšný, doporučený dopis odeslaný 8. března 1920, tedy ve II. tarifním období z Karviné, nacházející se na plebiscitním území, do Prahy.

Poštovné ve výši 135 h bylo složeno z částky 25 h za dopis do 20 gramů + 50 h za Reko - příplatek za zapsanou zásilku a 60 h činil příplatek za spěšné zacházení. Odesílatel použil k úhradě poštovního smíšenou frankaturu tvořenou výplatními známkami Hradčan a výplatní známkou stejné emise s přetiskem SO 1920 pro plebiscitní území.

Již samotný R, Ex – dopis ve druhém tarifním období s plebiscitními známkami je zcela mimořádně vzácný. Doposud je známo jen několik málo kusů. Zde je však výjimečnost celistvosti umocněna ještě dvěma dalšími okolnostmi. První okolností je to, že svislá dvoupáska 5 haléřových známek obsahuje vzácné spojené příčkové typy v řádkovém zoubkování $13 \frac{3}{4} : 11 \frac{1}{2}$ (F). Jedná se o 8. + 18. známkové pole ze III. tiskové desky.

Druhou okolností ovlivňující mimořádnou výjimečnost této celistvosti je použití 100 haléřové známky s přetiskem SO 1920 již dne 8. března 1920. Doposud nejranější výskyt byl doložen až ze dne 17. března 1920, tedy o celých devět dní později, než je na tomto dopise. V daném případě se jedná o 82. známkové pole ze II. tiskové desky s přetiskem provedeným přetiskovou deskou A/1.

Dopis byl vložen do firemní obálky. I přesto, že je obálka na horní straně částečně zastřížena, jsou patrné stopy poškození při nešetrném otevření, což svědčí o tom, že se nejednalo o filatelistickou zásilku. Stejná obálka pocházející ze stejného zdroje, adresovaná na tutéž osobu v Praze, je vyobrazena v Monografii čs. známek, 5. díl, na obrázku č. 132. Tam však se jedná o pře frankovaný dopis pozdějšího data, s patrným filatelistickým ovlivněním, vyplacený výhradně plebiscitními známkami, včetně známek spěšných.

Denní razítko Karwina (Karwin) má v můstku nastavenou šestou hodinu ranní. V té době již tedy musely být známky 100 h s plebiscitním přetiskem k dispozici odesílateli a snad i poštovnímu úřadu. Z toho lze odvodit, že k přetisku 100 haléřových známek muselo dojít prokazatelně ještě nejméně jeden den předem, tedy alespoň 7. března 1920.

Specializovaný katalog čs. známek a celistvostí, který byl vydán společností Merkur revue s.r.o. v Brně 2002, již uvádí nově datum vydání dne 5. března 1920. V odborném tisku jsem však nezaznamenal žádnou informaci, která by osvětlovala, na základě jakého nálezu (podkladu) bylo datum změněno. Datum výskytu 100 haléřové známky se nyní shoduje s doloženým výskytem další hodnoty hradčanských známek s přetiskem SO 1920, a to 200 h modré.

Ing. Jiří Škaloud, Brno

HRADČANY 20h kresba „e“ – další retuš.

Hodnota 20 h karmínová patří mezi několik velmi hledaných hodnot, které jsou zajímavé pro sběratele zejména z hlediska ceny. Je však zajímavá i pro studijní sběratele, neboť byla použita i pro tisk známky na dopisnice a to dokonce dvou vydání CDV 18 a CDV 19 s monogramem ČSR nad střední dělicí linkou a u CDV 20, která má nad střední dělicí linkou státní znak. I když se cena balíčkového materiálu a i dopisnic za poslední roky zvýšila, přesto je ještě pro studijní sběratele přijatelná.

Dříve než se začnu zabývat retuší chci krátce zmínit postup při výrobě tiskových desek. Je to potřeba právě proto, že tato hodnota byla použita i na dopisnice. Všechny tiskové desky této hodnoty byly odvozeny od pomocné sestavy zhotovené ze štočků hodnoty 25 h, hodnotová číslice byla přelepena proužky papíru s číslicí 20. Pomocná sestava, ve zhruba dvojnásobné velikosti hotové známky, byla vyfotografována na skleněnou desku-negativ. Negativ byl následně překopírován přes skleněný hranol již ve skutečné velikosti budoucích známek na zinkovou desku. Ta byla leptáním, frézováním a dalšími operacemi upravena na tiskovou desku.

Pro tisk známek byly zhotoveny dvě tiskové desky označované jako 1. a 2. tisková deska. Již v hotových tiskových deskách byla opravena 4. spirála, pravá i levé příčka, vějíř pravé holubice a další. Mimo to byly zhotoveny další dvě tiskové desky, které byly rozřezány na jednotlivé štočky k použití pro tisk známek na dopisnice. Otisk jedné z nich, kterou označím jako 3. je uložen v Poštovním muzeu a byl vystaven na výstavě PRAGA 88. O tom, že existovala ještě další tisková deska, označená jako 4., svědčí porovnání známek na dopisnicích a na černotisku 3. tiskové desky. K této 3. desce nelze přiřadit všechny známky vytištěné na dopisnicích.

U tiskové desky 3. a 4. nebyly provedeny žádné shora uvedené opravy. Na černotisku 3. tiskové desky je na 28. známkovém poli (obr. 1) vidět poškození levého rámu známky pod horním rohem, zhruba proti 3. a 4. spirále. Stejně poškození lze najít i na dopisnici CDV 18 (obr. 2) a CDV 20 (obr. 3). Pokud by mělo jít o sekundární deskovou vadu měla by se objevit i na stejném známkovém poli 1. i 2. tiskové desky.

Při zkoumání tohoto známkového pole na 1. tiskové desce jsem zjistil, že levý rám pod horním rohem byl opravován a to velmi znatelně (obr. 4). Levý bílý rámec je od 2. háčku nahoru viditelně odkloněn vpravo a ve stejném místě levý rám znatelně zesílen. Bílý rámec je tak odkloněn, že jej protíná levý okraj 3. i 4. spirály. Je i zmenšen barevný trojúhelník nad 2. háčkem.

Má-li jít o sekundární deskovou vadu musí být poškození nebo oprava i na 28. známkovém poli 2. tiskové desky. Tam byla rovněž provedena oprava, ale ta již není tak znatelná. Nedošlo k prorytí bílého rámce, ale jen zleva opraven levý rám. Odstraněním barevných výstupků na levém rámu byla tato vada zmenšena na úkor levého rámu. Ten je v tomto místě zeslaben a zvlněn (obr. 5).

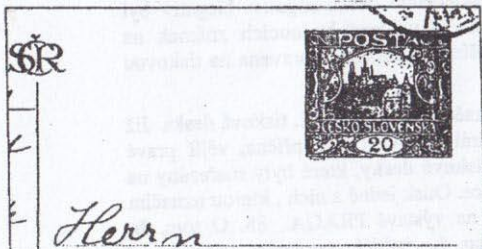
Doposud se mi nepodařilo objevit dopisnici, která by měla známku z 28. známkového pole 4. desky. Je možné, že toto známkové pole nebylo pro tisk známek na dopisnice použito. Vždyť tisková forma pro dopisnice tiskla najednou osm řad dopisnic ve čtyřech sloupcích, tedy najednou 32 dopisnic. Samozřejmě, že byla rozebírána a čištěna, ale třeba změna monogramu ČSR za státní znak byla provedena v tiskové formě pouze vyjmutím špalíčku s monogramem a jeho nahrazením špalíčkem se státním znakem. Svědčí o tom stejné poškození rozdělovacích linek obou druhů dopisnic se stejnou známkou..

Stejně tak jsem nenalezl tuto deskovou vadu na dvojité dopisnici (CDV 19) Těch jsem však měl k dispozici jen malý počet. Možná, že má některý kolega sběratel i zkusmý tisk, zřejmě v černé barvě, s touto vadou, který pochází ze 4. tiskové desky. Lze ho dobře poznat porovnáním se známkou na dopisnici. Budu rád když se s ním někdo přihlásí, stejně tak s nálezem této vady u dvojité dopisnice.

Na závěr bych chtěl, ještě napsat, že považuji tuto retuš ze studijního hlediska za nejzajímavější v celé emisi Hradčany. Díky tomu, že byla tato hodnota použita i na dopisnice, známe původní deskovou vadu i když oprava-retuš v tiskové desce byla provedena ještě před použitím desek k tisku známek. I z této skutečnosti je zřejmé, že nové poznatky o známkách Hradčany může přinést i studium známek na celinách, tedy nejen na dopisnicích, ale i poštovních průvodkách či telegramu. Zde je ještě pro sběratele Hradčan velké pole působnosti.

František HAMR

Obr. 1
Obr. 4
Obr. 5

Obr. 2

Obr. 3

JEŠTĚ K RÁMEČKOVÝM TYPUM !

Při podrobné prohlídce fialové 25h Hradčany jsem našel u 1. TD na ZP 10 opravu pravého rámečku u části nákladu. Oprava byla provedena velmi nedbale. Rámeček totiž po opravě nevede po stávající příčce, ale vytváří další novou. Vedena je i do horního okraje a tak tvoří prodlouženou pravou příčku (viz přiložený obrázek).

Po opotřebování desky část příčky mizí a zůstává po ní jen zesílení příčky nahoře (rekonstrukce I. A II. TD pánů Ryvoly a Hamra).

Zamrzla Zd.

Osv. republika 50 h červená – neznámá známková pole

Ve zpravodaji č. 60 na straně 14, bylo 6 obrázků dosud neidentifikovaných ZP. Na základě získaných nových poznatků, je prokázáno, že některé z odchylek existovaly na části nákladu. Konkrétně desková vada na obrázku č. 3 se nacházela na ZP 27/1 a desková vada na obrázku č. 4 patří na ZP 56/2.

Na straně 16 je dalších 5 obrázků. Také zde je většina DV již určena na příslušná známková pole:

Obrázky 1 až 3 – vady lze najít na známkách pocházejících ze ZP 85/2

Obrázek 5 (bílá skvrnka nad pravou číslicí) patří na ZP 96/1.

Připomínám znovu, že uvedené odchylky se vyskytují jen na části nákladu.

J. Chvalovský

Osv. republika 50 h červená – ZP 70 – možnost identifikace podle TD

Kresba vady 1. negativu na ZP 70 (2x přerušené stínování v sukni) obou tiskových desek je téměř shodná. Na známkách se vyskytuje ve dvou kresbách:

A/ 2x přerušená kresba je výrazná (obr. 1)

B/ pravá strana přerušení zanikla a je spojená s původním bodem uprostřed (obr. 2)

Na červených známkách nebylo ZP 70 retušované. Rovněž kresba vady sestavy (skvrnka na levém rámu) je shodná.

K rozlišení je však možné využít malé vady tisku, které vznikaly v různých obdobích, případně v důsledku opotřebení desky:

A/ bílá skvrnka pod spojkou řetězu pravé ruky

B/ přerušovaný okov pravé ruky

C/ spojená písmena SK

D/ přerušená kresba okovu levé ruky

E/ zkrácená stínování obou nul

2

1

J. Chvalovský

Korespondenční listky

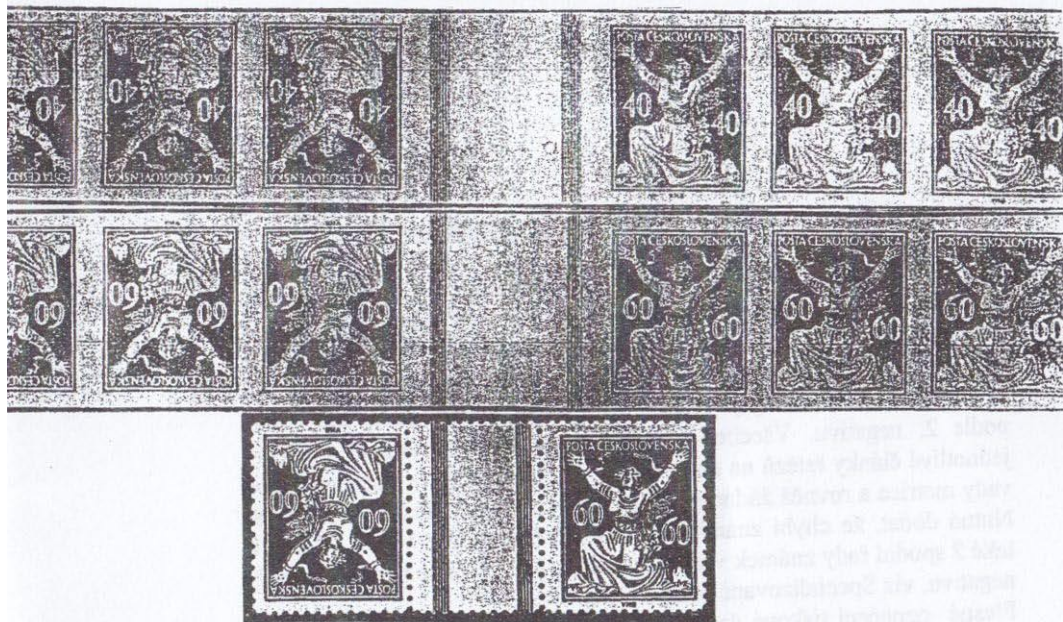
Připravuji studii vad existujících na KL hodnoty 50 h zelená, známek emise Osv. republika. Rád bych proto navázal spolupráci se sběrateli těchto celin. Koupím také jakékoliv množství, případně i sbírku těchto KL, pokud možno kvalitních a neproděrovaných. Nabídněte a udejte požadovanou cenu. Celiny můžete přinést i na nejbližší setkání členů SKZ v březnu.

J. Chvalovský

Osvobozená republika – makulturní tisky známek z širokých protichůdných dvojic

V nedávném období byly nabízeny známky hodnoty 40 h typ II hnědá a 60 h modrá v sestavě 3 známky + kupon + 3 známky (obr.). Znamky byly vytištěny z druhého a třetího **originálního třicetikusového bloku** TD 1 (viz Special. příručka nebo studie TD TB) a podle známých odchylek existujících na známkách oficiálního vydání tete-beche byla na nich určena příslušná známková pole.

Tisk byl proveden na hnědém makulturním papíru, čímž do určité míry byla snížena výraznost barev.

Sběratele známek emise tete-beche na první pohled upoutá velikost kuponu, jehož rozměr je 28.5 mm zatímco na originálních oficiálně vydaných známkách měří jen 21.5 mm. Z uvedeného je zřejmé, že tyto popsané makulturní tisky **nebyly vytištěny z kompletních originálních tiskových desek tete-beche** použitých pro tisk oficiálně vydaných známek. Nejsou to tedy kontrolní tisky prováděné v tiskárně před zahájením tisku známek nebo po vyčištění desek.

Od doby vydání známek uplynulo 80 roků a proto pravý účel tisku této makulatury nelze s určitostí stanovit. Podle mého názoru byl však tisk proveden v době, kdy na základě přijaté žádost klubů filatelistů bylo povoleno pro sběratelské účely dodatečně zhotovit makulaturní tisky některých emisí a jejich hodnot. V tiskárně sestavili z dochovaných třicetibloků tiskovou formu a použili jiný pás nepotištěných kuponů, než existoval v originálních sestavách tiskových forem.

Uvedená zjištění mají význam především z hlediska studijního. Většina dochovaných originálních makulaturních tisků je vícenásobně potištěna a obvykle „nečitelná“. Naopak dodatečně pro kluby zhotovená makulatura je výborným studijním materiálem odhalujícím mnohá „tajemství“ spojená s přípravou a tiskem známek.

Osv. republika 50 h zelená – retuš ZP 68 na nezjištěné TD

Shodně zní nápis článku uveřejněný ve Zpravodaji č. 58, str 14. Jeden z členů naší společnosti mi zapůjčil 80ti kusový arch známek, na němž se na ZP 67-68 nachází naprosto stejná dvojice známek ZP 67-68, včetně vad tisku v článku nepopsaných – viz obrázek ve zpravodaji..

Známky na archu byly vytištěny z leptané tiskové desky zhotovené podle 2. negativu. Všechny známky mají velmi nevýrazně vytištěny jednotlivé články řetězců na obou rukou . Na bloku nebyly nalezeny žádné vady matrice a rovněž žádné původní vady 1. negativu na ZP 35 a ZP 68. Nutno dodat, že chybí známky ve svislých řadách ZP 9-99 a 10-100 a také 2 spodní řady známek včetně počítadel. Na ZP 73 se nachází vada 2. negativu, viz Specializovaná příručka OR.

Přesné označení tiskové desky nelze určit, je pouze zřejmé, že pochází z řady leptaných desek zhotovených podle 2. negativu, v pořadí výroby TD 5 až 18.

Z výše uvedeného vyplývá, že známka na ZP 68 není retuší bílého výběžku z vnitřního obloučku pravé číslice pět, tedy původní vady známky, zhotovené podle 1. negativu. Konečným důkazem by byl nález této známky ve dvojici se ZP 69, na které by neměla být tzv. náprsenka – VN 1. Pokud najdete, napište do zpravodaje článek nebo pošlete známky, nebo jejich xeroxfotie. Díky předem.

Osv. republika – chybějící perforační otvory

Ve zpravodajích č. 56 a 58 upozornil pan Matys, známý sběratel ze Šumperka, na vynechané perforační otvory v hřebenovém zoubkování u hodnoty 60 h.

Těchto vynechaných otvorů lze úspěšně využít při rekonstrukcích jednotlivých přepážkových archů všech hodnot, protože se nachází vždy ve svislých řadách PA a pokud chybí v levé či pravé perforaci, pak dokonce ve dvou řadách. Současně dokumentují které perforační lišty byly použity při zoubkování více hodnot známek emise OR. Konkrétně to mohou dokázat u následujících:

- obrázky 55-56 hodnoty OR 60 – stejný vynechaný otvor se nachází u HZ 14 hodnoty 50 h červená, druhá deska,
- obrázky 39-20 hodnoty OR 60 – stejný vynechaný otvor se nachází u HZ 14 hodnoty 40 h hnědá, typ II, desátá deska.

Kromě dalších, ve zpravodajích uvedených poznatků pana Matyse, jistě existují i jiné. Na příklad mám u hodnoty 50 h zelená známku u nichž v HZ 14 chybí v horním i dolním zoubkování poslední čtrnáctý otvor (obrázek). Perforační lišta byla použita při zoubkování známek vytištěných z třetí tiskové desky zhotovené podle prvního negativu a dosud neurčené desky zhotovené podle druhého negativu. Rád bych připomněl omyl zesnulého znalce pana Kvasničky, který omylem takovou známku označil jako zoubkování ležmý hřeben 14. Nespočítal totiž celkový počet otvorů nacházejících se ve vodorovných řadách. Pokud je mi známo, zmíněná poštovně použitá známka se nachází u jednoho sběratele z Brna.

Doporučuji sběratelům známek emise OR prohlédnout své sbírky a upozornit na chybějící otvory u známek, které nebyly dosud zveřejněny.

Napište nám příspěvek do zpravodaje, nebo pošlete známku či její obrázek a článek napíšeme za vás. Věnujte pozornost především těm hodnotám, které byly vytištěny ve větším nákladu, konkrétně také OR 30, 40 II, a 100 haléřů.

J. Chvalovský

OR 100h HNĚDÁ – ČTYŘI VARIANTY RETUŠE NA ZP40

Tento článek byl původně připraven pro časopis Filatelie, ale vzhledem k tomu, že k předání došlo již v Květnu loňského roku a článek spolu s dalšími nebyl stále otištěn reaguji tímto na žádost některých sběratelů o informace hlavně o čtvrté variantě retuše ZP 40. Článek jsem proto částečně poupravil podle nejnovějších výsledků studia tohoto ZP a dávám ho k dispozici našemu zpravodaji, kde ho doufám ocení alespoň ty co mne o něj žádali.

U známek OR 100h hnědá patří ZP 40 spolu se ZP 28 a ZP 38 ke třem zatím známým známkovým polím u kterých byl zjištěn vznik dodatečné vady negativu. Příčinou vzniku vady negativu na ZP 40, která má podobu nepravidelně přeškrtnaného slova „POŠTA“ (obr. 1) bylo pravděpodobně stejně jako u ZP 28 a ZP 38 mechanické poškození (poškrábání) při neopatrné manipulaci se skleněným negativem v období přípravy výroby tiskových desek pro druhou tiskovou formu této hodnoty (tiskové desky s označením v podobě vrypů v pravých nebo levých ochranných rámech). Podle známkového materiálu (trojpásek) obsahující známková pole 38, 39 a 40 bylo však prokázáno, že vada na 40 známkovém poli vznikla dříve z čehož vyplývá, že negativ při výrobě tiskových desek pro tuto tiskovou formu byl postupně poškozen dvakrát.

Ke zjištění vady na ZP 40 korektorem v tiskárně a následnému opravení došlo nejspíše při zkouškách tisku z tiskových desek s číselným označením 5 a 6 v ochranných rámech (na obou deskách je již retuš), které byly určeny pro sestavu tisková formy s dvěma deskami OR 100h a neznámých TD jiné hodnoty (pokud nebyla pouze dvoudesková). Na rozdíl od ZP 28 a ZP 38, kde byla vada zjištěna před výrobou tiskových desek a retušována přímo na negativu, byla vada ZP 40 odstraněna na jednotlivých tiskových deskách před zahájením tisku z nich. Přestože byla vada odhalena nebyla odstraněna na všech zbývajících tiskových deskách u této hodnoty. Tiskových desek s číselným označením bylo vyrobeno celkem šest, ale retuše byly provedeny (pokud budoucí studium neukáže jinak) pouze u čtyř. Budeme-li předpokládat, že vada byla přenesena na všechny čtyři tiskové desky s „vrypovým“ označením a na šest s číselným, počet by měl být šest variant vady ku čtyřem variantám retuše, čemuž zatím nasvědčuje i dosavadní studium.

Popis těchto retuší ponechávám dle obvyklého členění, které u nich bylo zavedeno v monografii tj. na varianty A a B k nimž přibýly dosud nepublikované varianty C a D. Jako kontrolní znak při určování všech známek se ZP 40 u této hodnoty můžeme použít původní vadu negativu v podobě „vykousnutí“ levého vnějšího rámu v jeho horní části (obr. 6).

Varianta „A“ (obr. 2) byla objevena jako vůbec první (a na dlouhou dobu i jako jediná) retuš u této hodnoty. Byla publikována již ve čtyřicátých letech. U této varianty je provedení retuše ze všech čtyř nejméně zdařilé. Písmeno „P“ nebylo opraveno vůbec a naopak při opravě levé nožičky písmena „A“ došlo k prorytí příliš dolů pod svojí původní kresbu, což lze použít jako kontrolní znak nejen pro vyhledání retuše, ale díky tomu je i dobře rozpoznatelná od ostatních

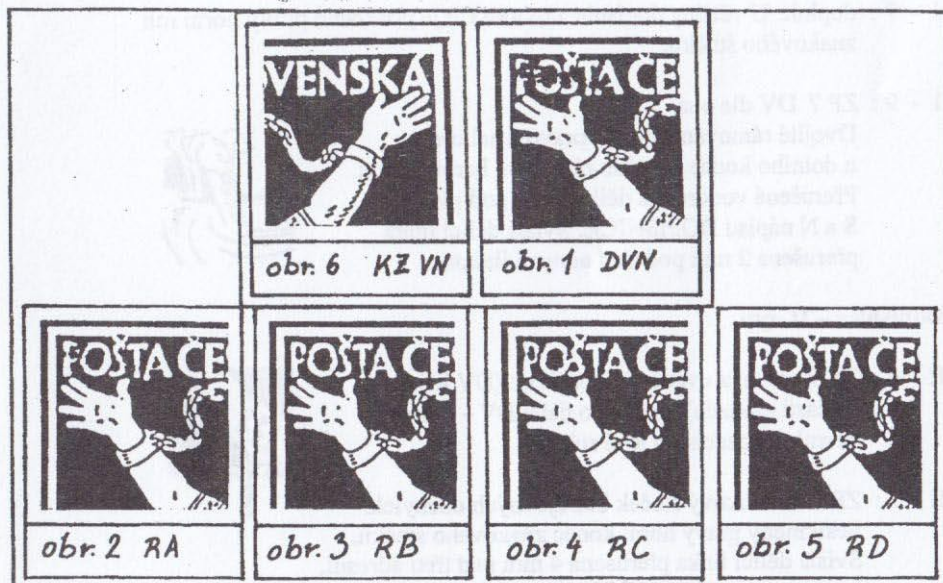
variant. Tato retuš se nachází na tiskové desce s číselným označením „6“ v pravém ochranném rámu. Byla nalezena jak na výplatních tak i na známkách s přetiskem „DOPLATIT“ v HZ 14. V rádkovém zoubkování tato varianta zatím objevena nebyla.

Varianta „B“ (obr. 3) je již podstatně zdařilejší než předešlá i když jako i u ostatních jsou zásahy retušera viditelné pouhým okem. Jako kontrolní znak pro tuto variantu nám může sloužit malá bílá tečka nad konečky vlasů postavy. Tato retuš se podle ochranných ráků pravděpodobně nachází na tiskové desce s označením „10“. Byla nalezena v HZ 14 a ŘZ 13 ¾ u výplatních známek a v HZ 14 u známek s přetiskem „DOPLATIT“. Nelze vyloučit objevení v ŘZ 13 ¾ i u doplaticích.

Varianta „C“ (obr. 4) se dá od ostatních rozpoznat podle propojení písmen „O“ a „Š“, kde přibližně uprostřed došlo při opravě k nechtěnému prorytí. Varianta se nachází na tiskové desce s číselným označením „5“ v pravém ochranném rámu a lze ji nalézt u výplatních známek v obou druhích zoubkování a u doplaticí v hřebenovém 14.

Varianta „D“ (obr. 5) se dá nejlépe odlišit podle tvaru vnitřní části písmena „A“, který se zachoval v místech spojení střední části písmena s jeho levou nožičkou téměř beze změn, jako u původní vady. U této varianty zatím nebyla zjištěna tisková deska na které se nachází. Nalezena byla v HZ 14 a ŘZ 13 ¾ u výplatních známek. Na doplaticí nebyla zatím objevena.

Radovan BANERT

Dopisnice s OR 150 h – doplnění poznatků

Cca před dvěma lety byl v našem Zpravodaji otištěn článek „Příspěvek k tisku dopisnic se známkou OR 150 h aneb“. V něm byla provedena rekapitulace do té doby známých CP těchto dopisnic a u některých určeno i ZP použitého známkového štočku. Díky „knihtiskovým“ kamarádům Jarovi Moravcovi, Mirkovi Palečkovi a známému celníři Ing. Milanu Černíkovi jsem mohl nahlédnout do jejich sbírek a tehdy zveřejněná sdělení mohu nyní, po prohlédnutí dalších exemplářů, buď potvrdit nebo naopak korigovat. Navíc jsem mohl prostudovat i dopisnice z CP tehdy mi neznámých. V dalším se budu zabývat jen doplněním popisů, či jejich korekcí a novými CP. Členění zůstává podle typů dopisnic tak, jak bylo použito ve zmíněném článku.

Dopisnice – I. typ

- I - 1 : doplnit: Chybí zobáček znakového štočku.
- I - 3 : doplnit: Zobáček znaku zahnut doprava.
- I - 6 : Zrušit druhý obrázek (zobrazená DV je jen na části nákladu).
- I - 7 : doplnit: U většiny dopisnic z tohoto CP je poškozen pravý horní roh znakového štočku.
- I - 9 : ZP ? DV dle obr.
Dvojité rámování znaku vpravo a nahore,
u dolního konce pravého rámování barevný bod.
Přerušená vodorovná dělicí linka pod písmeny
S a N nápisu DOPISNICE. Svislá dělicí linka
přerušena 2 mm pod třetí adresní linkou.

Dopisnice – II. typ

- II - 4 : Zrušit první z uvedených obrázku (DV je jen na části nákladu), doplnit o další DV – barevná skvrnka v ozdobách levé ruky.
- II - 7 : ZP ? Známkový štoček bez zjevných odchylek.
Sešikmený pravý horní konec znakového štočku.
Svislá dělicí linka přerušena 4 mm nad třetí adresní.

II - 8 : ZP ? Na vytištěné známce zjištěny následující odchylky:

- drobný vryp do levé horní části levé nuly
- barevná skvrna na pravém rameni
- barevný bod v sukni pod lipovými lístky

Vodorovná dělicí linka nepřerušena, vryp do svislé dělicí linky 3 mm nad druhou adresní linkou. Přerušeni poslední adresní linky (cca v polovině).

Popis proveden dle jediného exempláře př. Jardy Moravce. Nutno ověřit!

Dopisnice III. typ

III - 7 : ZP ? DV (barevný výběžek z levého dolního rohu známkového obrazu – viz. obr.)

Dvě barevné skvrnky u levého dolního rohu znaku. Vodorovné ani svislé dělicí linky nejsou přerušeny. Poslední adresní linka přerušena 45 mm od levého konce.

III - 8 : ZP ? DV (zkrácena pravá nožička H ve VHB)

Horní část znaku zaoblena a uprostřed zdvojena, levý okraj nepravidelný.

Vodorovná dělicí linka přerušena pod písmeny O a P nápisu DOPISNICE. Adresní linky špatně čitelné.

Popis proveden dle jediného exempláře Ing. Černíka. Nutno ověřit!

Rekapitulace : Počet zjištěných CP těchto dopisnic se proti minulému sdělení rozrostl o 5, na 25. Počet identifikovaných ZP zůstává na osmi. Prosím účastníky našeho jarního setkání (12.3.), aby pokud najdou ve svých sbírkách dopisnice s dosud nepopsaným CP - tyto vzali na setkání a pomohli tak zmapovat chybějících 7 CP.

Koupím perfiny

Na známkách používaných na území bývalé ČSR a známkách vydaných v cizině. Nabízím Kč 3 za nepoškozené s úplným perfinem. Pošlete nebo přineste na nejbližší setkání členů společnosti knihtisku, které se bude konat 12. března 2005

J. Chvalovský

NV 1 - SOKOL 2h.

Já v současné době zpracovávám tuto studii. Jedná se o zpracování 1000 ZP, což je na jednotlivce značný rozsah a neobejde se to bez spolupráce s Vámi. Rád bych Vás informoval o současném stavu prací, který je následující:

a/ byl soustředěn studijní materiál, ze kterého mi doktor Topinka již vytisknul 980 ZP v měřítku 5:1, to znamená, že každé ZP je vytištěno na formátu A4 a já do něj zakresluji DV s příslušným popisem

b/ každé ZP má alespoň 3 - 15 typických DV, které umožňují jeho přesnou identifikaci

c/ u každého znaku si statisticky podchycuji, kolikrát jsem jej viděl nebo případně neviděl a z toho usuzuji, zda je tato vada pro příslušné pole typická, případně je jen na části nákladu /ukázka na příkladu ZP 50 7.desky - viz kapitola VI/.

Původně jsem chtěl zpracovat studii 2h po vzoru studií Hradčan, ale když jsem si uvědomil, kolik by se muselo udělat obrazových rejstříků podle jednotlivých desek, tak jsem chtěl celou studii vzdát.

Pomohl mi však kolega Emil Kolesar, který zpracoval studii vad negativu. Měl k dispozici pouze 2. a 8.desku hodnoty 2 h. Logicky předpokládal, že společné vady těchto 2 desek musí být společné i pro ostatní desky. Já jím určené VN kontroluji na ostat-

ních deskách a doplňují vadami, které jsem našel já. Mohu říci, že nejméně 86 polí má tyto společné vady a zde se vytvořila možnost zpracovat studii 2 h podle jednotlivých ZP. To znamená určit nejprve ZP dle společných vad a pak toto pole popsat na všech 10. deskách pěkně pod sebou s příslušnými obrázky.

Ukázka připravované studie viz Kapitola VII. Jedná se o ZP1, které je poměrně složité. Na 1. desce není DV dle MONOGRAFIE /dále jen MON/, na druhé desce tato vada je a od 3. desky do 10. desky byla vada retušována. Retuší je celkem 8 a je každá jiná.

Ke studiu mohu ještě dodat, že jsem prohlédl cca 500 ZP a popis na čisto mám u 250 polí. Povedlo se soustředit dost studijního materiálu, ale ne tolik, abych každé pole mohl vidět alespoň 3x a mohl udělat rozhodující závěry, které vady do studie dát a které ne. Proto budu vděčný za jakoukoliv pomoc z Vaší strany. Můžete mi například zaslat popis DV uvedených v MON a já Vám určím desku, ze které tato vada je, nebo Vám předám i jiné informace.

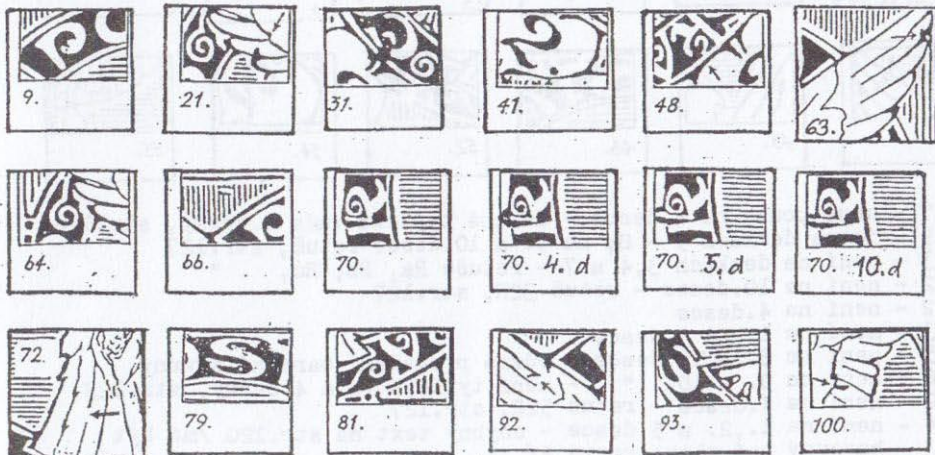
Deskové vady uvedené v Monografii.

Než jsem se pustil do studie, ověřil jsem si u vad uvedených v MON, na kterých deskách se vyskytují a zda údaje v MON odpovídají skutečnosti. U typických vad jednotlivých desek na str. 123 a 126 jsem postupoval tak, že jsem zkoumal, zda nejsou také na jiných deskách, což se u některých DV potvrdilo. Rád bych Vás s těmito poznatky seznámil a uvedl mylné údaje v MON na pravou míru. Nebudu psát výčet závad jako seznam, ale upozorním Vás na nepřesnosti u jednotlivých kapitol, abyste si je mohli v MON opravit.

Jednotlivé vady a retuše jsem rozdělil do V. základních skupin a pro názornost doplnil obrázky z MON a z Filatelistických sešitů z roku 1974. Vady jsou seřazeny vzestupně podle ZP:

I. SPOLÉČNÉ VADY VŠECH 10. DESEK.

Ve studii jsem vědomě nepoužíval termín vada negativu /dále jen VN/, nýbrž společná vada více desek. Termín VN se dá jednoznačně použít jen u hodnoty 6h, kde jsou jen 2 desky a u této I. skupiny. U II. a III. skupiny, kde se projevuje absence těchto vad na některých deskách a zatím není možno určit důvod této skutečnosti, se mi jeví přesnější výraz "společné vady více desek". Je to můj osobní názor i když se ve většině případů pravděpodobně jedná též o VN.

- DV 66 - na 9. desce je tato vada na části nákladu, občas bývá bílá ploška zalita barvou
DV 70 - na deskách je trochu odlišné provedení; výrazné odchylky jsou na deskách 4, 5 a 10, kde vada vystupuje nad obrys, viz obrázky
DV 89 - tuto vadu jsem zařadil do II. skupiny i když přerušení 12.letky křídla vlevo je na všech deskách; 2 šikmé rovnoběžné čárky dle obr. v MON jsou různě dlouhé a na některých deskách zanikají
DV 92 - vnitřní kontura 2.letky křídla vlevo je zakončena háčkem; vyskytuje se na všech deskách a ne jen na 1.desce jak se uvádí v MON str.120
DV100 - různé tvary skvrny; na 7. a 8.desce je skvrna ve tvaru kroužku

II. SPOLEČNÉ VADY 3 A VÍCE DESEK.

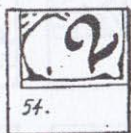
U této skupiny jsou též použity obrázky z MON s uvedením čísel desek na kterých se DV nevyskytují. Navíc jsem uvedl některé zajímavé vady, které jsou kontrolními vadami retuší a nebo jsou DV z MON podobné.

Jednou z nich je chybějící čárka vlevo trupu. Tato vada je na ZP 1 páté až desáté desky, na ZP 35 sedmé desky a ZP 73 čtvrté desky.

Normální provedení se vyskytuje na 992 ZP všech 10 desek. Čárky jsou buď dlouhé, střední nebo velmi krátké - někdy přecházejí jen do bodů.

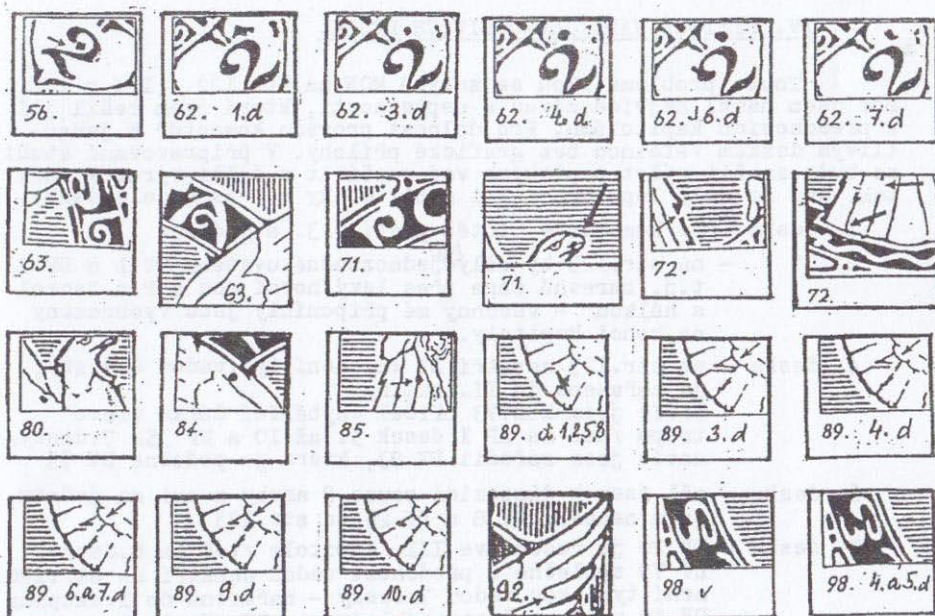

Chybějící čárka vlevo trupu na ZP 1 může sloužit jako kontrolní vada retuše barevné čárky přes horní část křídla vlevo a P v POŠTA: 5. až 10.deska čárku nemají, retuše na 3. a 4. desce jsou s čárkou - podrobněji viz ukázka v kapitole VII.

- DV 7 - není pouze na 4.desce - údajně typická vada 8.desky, str.126
DV19 - je na deskách 5 - 8; na 9. a 10.desce retuš, str.127
DV23 - není na deskách 3,4 a 7 - retuše Ra, Rb, Rc, "
DV32 - není na 10.desce - retuš 32R, str.127
DV42 - není na 4.desce
DV43 - není na 1. až 3.desce
DV45 - není na 8. a 10.desce - různá provedení barevné skvrny
DV46 - není na 9. a 10. " - není typická vada 4.desky, str.123
DV52 - není na 4.desce - retuš 52R, str.127
DV54 - není na 1.,2. a 5.desce - chybný text na str.120 /má být barevný bod vlevo pravé 2/

- DV 55 - není na deskách 1. a 10 - dle MON na 1.desce retušováno
 DV 56 - není na 7.desce
 DV 62 - není na deskách 2,5,8,9 a 10. DV odpovídající MON je pouze na 1.desce, na deskách 3,4,6,7 jsou zbytky původní vady viz vyobrazení. V MON na str.120 je poznámka "na některých deskách retušováno" - nevím jestli byla skvrna vyretušovaná na některých deskách úplně a na některých částečně, nebo vznikly rozdílné skvrny leptáním či opotřebením desky
 DV 63 - bílý klínek v S /SLOV/ - je na deskách 1,3 a 7, ostatní desky retušovány viz MON str.127
 DV 63 - bílá skvrna mezi T a A /ŠTA/ nahoře - kontrolní vada na všech deskách kromě 1.desky
 DV 71 - není na 4.desce viz retuš 71R - MON str.130
 DV 71 - bod v zobáku - kontrolní vada 71.pole není na 10.d.,str.130
 DV 72 - není na deskách 2,3 a 10 - dle MON na 3. a 10.desce retušováno /72Ra, 72Rb viz str.130/; podle mne byla retušována i 2.deska
 DV 72 - bílá šikmá čárka přes vlnovku - MON str.130. Druhá kontrolní vada 72 ZP - není na 4.desce.
 DV 80 - není na 1. a 2.desce
 DV 84 - není na 10.desce - tvar se mění
 DV 85 - není na 3. a 10.desce
 DV 89 - a/ přerušení 12.letky křídla vlevo: je na všech deskách
 b/ 2 šikmé rovnoběžné čárky ve 13.letce křídla vlevo:
 DV dle MON je pouze na 3.desce, na 1.,2.,5. a 8. je jen vada a/; na zbývajících deskách je provedení různé viz vyobrazení
 DV 92 - není na 2.desce
 DV 98 - na 4. a 5.desce je místo vrubu v S úplně přerušení viz obr.

Závěrem bych k této skupině DV rád uvedl, že je zde prostor pro zjištění z jakých důvodů došlo k absenci vad na některých deskách. Bylo to z důvodů špatného proleptání, opotřebení desky a nebo byla provedena zatím neznámá retuš?

III. SPOLEČNÉ VADY 2 DESEK.

Do této skupiny patří jen 3 dvojice vad na ZP 20,35,78. Jsou to DV ze strany 126, kde je v MON mylně uváděno, že se jedná o vady vyskytující se pouze na jedné desce.

DV 20 má být údajně typická vada 7.desky, ale je i na 8.desce
DV 78 má být " " " 8. " , ale je i na 7. "
DV 35 má být " " " 9. " , ale je i na 10. "

Bílé skvrny na ZP 20 a 78 mají spíše charakter velkého opotřebení desky viz ZP 50 na 7.desce /VI.kapitola/. Proč jsou však naprosto identické na obou deskách a na 9. a 10.desce se nevyskytují, nemohu zatím objasnit

Barevná čárka přes letky křídla vlevo u 9. a 10. desky vznikla s největší pravděpodobností poškozením negativu před výrobou 9.desky. Pomocí dalších znaků lze naprosto jednoznačně rozlišit 9. i 10.desku.

IV. TYPICKÉ VADY JEDNOTLIVÝCH DESEK.

Touto problematikou se zabývá MON na str.122 - 124 a 126. Zde jsem našel nejvíce závad a nepřesností, které jsem řešil již v předchozích kapitolách. Pro úplnost provedu komentář k jednotlivým deskám většinou bez grafické přílohy. V připravované studii se budu snažit výtět typických vad rozšířit o další výrazné vady tak, aby se daly lépe určovat i menší celky než jsou celé desky.

1. deska -bez komentáře, totéž platí o 3. a 5.desce
2. " - na str.123 by měly ^{být} jednoznačně uvedeny DV 1 a DV 21 t.j. barevná čára přes levý horní roh a P a "sokol s hůlkou" - všechny mé připomínky jsou vyobrazeny na konci kapitoly.
4. deska - na str.123 nepatří DV 46; není typ.vadou 4.desky, je zařazena do II.skupiny
- navíc jsem k DV73 přidal chybějící čárku vlevo trupu /též na ZP 1 desek 5. až 10 a ZP 35/ 7.desky/
- navíc jsem zařadil DV 83, které je podobné DV 73
6. deska - měl jsem k dispozici pouze 2 archy a ani na jednom jsem nenašel DV 8 a DV 25 ze str.123
7. deska - DV 20 je řešeno ve III. kapitole /též na 8.desce/
DV 79 společně s předchozí vadou nepatří na str.126 není typickou vadou 7.desky - zařazena do I.skupiny
DV 40 a 50 na části nákladu viz VI. Kapitola
ZP 35 navíc jsem zařadil: chybějící čárka vlevo trupu /ZP1 desky 5 až 10 a DV 73/ 4.deska/
DV 82 - provedl jsem srovnání se stejným polem
5.desky - vady jsou podobné

8. deska - na str.126 nejsou typické vady 8.desky jak mylně uvádí
MON:
DV 7 - zařazena do II.SKUPINY
DV78 - je řešeno ve III.Kapitole - je též na 7.desce
- DV12 - má být DV 13
9. deska - DV 35 - řešeno ve III. Kapitole - je též na 10.desce
10. deska - DV 7 uvedené na str.126 jsem nenašel - bude asi na
části nákladu; pro orientaci uvádím DV bez skvrny
v horním obloučku P /POŠ/, kterou jsem viděl 3x

2. deska

4. deska

DV 21 - "sokol s hůlkou"

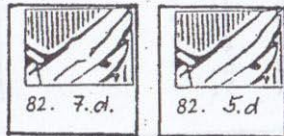
propojení linkovaného pozadí
s ocasem /viz šipka vlevo/ je
téměř na všech ZP, čili je to normální
součást kresby - totéž platí pro 21R

6. deska

7. deska

5. deska

10. deska

V. RETUŠE.

Tato problematika byla již několikrát zpracována a zaslouží si samostatnou studii. Sepsal jsem seznam retuší, které znám z MON, Filatelistických sešitů 1974 - 18 a mých nových návrhů. Je to celkem 36 retuší + 8 retuší na ZPl, které jsem rozlišil podle dalších znaků viz VII. kapitola. Tuto studii mohu vážným zájemcům za lat na požádání. Zde uvádím pouze retuše, ke kterým mám připomínky.

1R - 3.-10.deska	10R na 4.desce: retuš šraf v 5.trojúhelníkové výplni našel V.Košťál z Kratonoh a já určil ZP a desku
5R 7.deska	
6R 7. "	
10R 7. "	19R - v MON na str.127 je vyobrazena retuš čáry v křídle vpravo na 10.desce. Retuš 9.desky je mnohem kvalitnější, není tam žádný zbytek původní čáry - pozná se pouze podle zkrácení 4.letky křídla vpravo /počítáno od trupu/, které je i na 10.d.
10R 4. "	
19R 9. "	
19R 10. "	
20R 7. "	
21R 3. "	
23Ra 3. "	52R - kontrolní vada v horním obrázku nad PO je i na 35ZP 4.desky
23Rb 4. "	55R - tato negativní retuš je na 1.desce /MON/. kroužek chybí i na 10. desce - pravděpodobně se jedná též o tutéž retuš
23Rc 7. "	62R - rozbor již proveden na 4.stránce v kapitole II.
29R 7. "	63R - retuše klínku v S /SLOV/ v seznamu vlevo jsou již uvedeny na pravou míru /přeházení značek retuší vzniklo pravděpodobně při sazbě v tiskárně /
32R 10. "	72Rc - takto jsem označil pravděpodobnou retuš na 2.desce; ostatní kontrolní vady jsou stejné jako u 72Ra a 72Rb na str.130
34R 9. "	
50R 1. "	
52R 4. "	
55R 1. "	
59R 7. "	
60R 2. "	
62R ???	
63Ra 2.deska	
63Rb 8. "	
63Rc 4. "	
63Rd 5. "	
63Re 6. "	
63Rf 9. "	
63Rg 10. "	
71R 4. "	
72Ra 3. "	
72Rb 10. "	
72Rc 2. "	
82R 7. "	
90R 7. "	
92R 4. "	
94R 6. "	
100R 7. "	

Retuš linkovaného pozadí vlevo hlavy na ZP 5 sedmé desky nebylo ve "Fil. sešitech" určeno. ZP i desku jsem upřesnil při tvorbě této studie.

Ještě bych měl připomínku ke kontrolním vadám retuší 71R, 72Ra a 72Rb ze str.130. Tyto vady jsou určující pro ZP, nikoliv však pro retuš, protože se vyskytují téměř na všech deskách viz kapitoly I a II. To znamená, že jejich výskyt na ZP s retušími je podmínkou nutnou, nikoliv však postačující. V další fázi mé studie určím kontrolní vady jednoznačně tak, jako jsem to udělal ve studii retuší na ZPl.

Vypsany seznam retuší nemusí být úplný, protože se jedná o retuše, které znám. Pokud byste někdo znal i retuše jiných polí, rád se dám počít.

VI. VLIV OPOTŘEBENÍ DESKY NA VÝVOJ DESKOVÝCH VAD.

Vzhledem k velmi vysokým nákladům novinových známek je tento vliv značně velký a v důsledku toho se promítnul do MON v podobě některých mylných informací.

Je logické, že autor každé studie popisuje DV dle materiálu, který má k dispozici, případně přímo dle desek uložených v Roštovním muzeu. Ideální je, když má k dispozici archy známek z různého časového období. Toto se mi povedlo při studiu 7.desky. Jako ukázkou jsem vybral 50 ZP viz příložené obrázky. První obrázek je z pozdějšího období tisku a druhý je z dřívějšího období tisku stejného ZP. V MON na str.126 je uvedeno, že typické pole 7.desky má N v NSKÁ spojeno bílou skvrnou. Viděl jsem 4 archy: na 2 tato vada byla a na 2 ne; udělalo se mi jasno, když jsem porovnával zvětšeniny ZP 50 z různých desek. Na pozdějším tisku je celkem 15 identifikačních znaků /jsou vyznačeny šipkami/, na dřívějším období jich je podstatně méně a není tam ani DV50 uváděná v MON. Podle mne je typickou vadou 50. pole 7.desky výrazná barevná skvrna za pravou 2.

Porovnáme-li oba obrázky a pomínu znaky, které jsou na obou, dostanu celkem 5 znaků, které se odlišují. Na dřívějším období jsou tyto odlišné znaky:

- N v NSKÁ není uvnitř spojeno bílou čarou - zde je jen náznak
- Není velká bílá skvrna pod E /VEN/- jen nesmělý náznak
- " přerušený obrys 5.výplně u l.letky křídla vpravo
- Užší přerušení 6.ocasního pera nahoře
- Velká skvrna vlevo právě 2 shodná, větší počet malých skvrnek a bodů

Jako obecné pravidlo tedy platí:

- Nežádoucí barevné skvrny v obraze známky se vlivem opotřebení desky zmenšují či zanikají /v našem případě se zmenšilo množství skvrnek a bodů /e//. V některých případech to může svádět k domněnce, že jde o retuš /kresba je věrohodnější/.
- Barevné čáry, které vytvářejí vlastní obraz známky, se vlivem opotřebení mohou zeslabovat, vznikat v nich vrypy až přerušení /c,d/ - kresba má zhoršenou kvalitu.
- Při velkém opotřebení dochází k vytváření velkých bílých ploch do té míry, že se obraz výrazně změní /a,b/.

Ve všech třech případech dochází k ubývání materiálu na zvýšených místech a tím ke zmenšování plochy, která tiskne.

Z výše popsanych důvodů se budu při tvorbě studie snažit určit pořadí tisku použitého materiálu, abych si mohl ujasnit vývoj DV.

VII. UKÁZKA STUDIE ZP 1.

Pozdější období tisku:

Drívější období tisku:

Ukázka obsahuje společné vady více desek pro určení ZP a DV jednotlivých desek a je umístěna na listě 10 na konci tohoto článku.

VIII. ZÁVĚR.

Záměrem tohoto článku bylo seznámit Vás s problematikou při tvorbě studie 2 h známky a žádostí o Vaši pomoc.

Mé závěry jsou dané současným stavem mých znalostí a budou se postupně prohlubovat. Potřebuji nejprve prohlédnout a zdokumentovat všech 1000 polí a pak se mohou zabývat podrobnějším zkoumáním zajímavějších polí.

Takže předpokládám, že se na mne obrátíte s kritickými připomínkami a o to vlastně v mém článku také šlo - vzbudit zájem o tyto neprávem opomíjené známky a vyvolat odbornou diskusi k dané problematice.

Těším se na spolupráci s Vámi a jsem s filatelistickým pozdravem

ing. Zdeněk Vomáčka
telefon 281860240

V Praze 21.1.2004

ZP 11

desek 1 až 10

SPOLEČNÉ DESKOVÉ VADY VÍCE JAK DVOU DESEK:

	b/	e/	a/	d/	f/
DV nejsou na deskách:	1,4,9,10 5 jen vrub	1,2,8,9 ČN		4	1,2,3,4

- a/ RETUŠ ČÁRY PŘES KŘÍDLO VLEVO; 4.VÝPLŇ A PO - MON str.129
 b/ Přerušená kružnice před Č /ČESKO/
 c/ Vrub v horním obloučku S /SLOV/
 d/ Vrub v levé 2
 e/ Čára v prvním ocasním peru /různá provedení/
 f/ Chybějící čárka vlevo trupu /na deskách 5 až 10/

a/

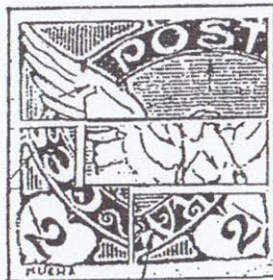
1. R

RETUŠ byla provedena na negativu, kde byla postupně dále vylepšována, což se pak projevilo na dalších deskách zhotovených z takto opraveného negativu /MON str. 124/. Retuše se vyskytují na deskách 3 - 10, původní vada je na 2.desce, kdežto na 1.desce

je 1.linka pod Š doleva delší s přerušením nebo bez přerušení. Absence čárek vlevo trupu a v 1.ocasním peru rozděluje retuše do několika skupin: 3. a 4.deska čárku vlevo trupu má, desky 5-10 ji nemají. 5.deska má výrazně dlouhou čáru přes celé 1.ocasní pero, takže je jednoznačně určená, desky 8 a 9 tuto čárku nemají. Přesné rozlišení desek viz další popis.

Vada c/ "Vrub v horním obloučku S /SLOV/" je pro ZP 1 kontrolní vadou, protože se vyskytuje na všech 10 deskách.

1. deska

1. deska

2. deska

- a. Linka pod Š doleva delší: s přerušením nebo bez přerušení
 b. Neúplná ohraničující kresba letek v křídle vlevo
 c. Vnitřní kontura hrudi vpravo přerušená
 d. Bílý nárustek zleva na horním obloučku S /ČES/
 e. " " " na A /SKÁ/
 f. Přerušený pravý hodnotový štítek vpravo 2 /ČN/